

De rivier Duero/Douro; van bron tot monding
La rivière Duero/Douro; de la source à la bouche

Erwin De Puydt

Eindwerk academiejaar 2013 – 2014

voor het verwerven van de titel
Sommelier-Conseil

geschreven in opdracht van

de Vlaamse Wijnacademie

en

l'Université du Vin de Suze-la-Rousse

door

De Puydt Erwin

Wespenorchisstraat 8

9041 Gent

Voorwoord

Met deze scriptie sluit ik mijn 3 jaar als student 'Sommelier Conseil' af. Het uitwerken van dit eindwerk was zeer leerzaam en zeker boeiend.

De keuze van het onderwerp is gegroeid uit mijn interesse voor portwijnen. In het verleden is dit thema echter verscheidene malen aan bod gekomen als onderwerp van een eindwerk. Ook een uitbreiding van het thema met andere versterkte wijnen uit Portugal (Madeira en Moscatel) werd reeds vroeger behandeld. Zo groeide het idee om de Duero/Douro rivier af te varen en werd het initiële idee als onderdeel vervat in het huidige onderwerp. Het Spaanse luik binnen dit eindwerk was eigenlijk een onbekende voor mij, maar tevens vormde het een uitdaging. Deze Spaanse streek bleek een boeiende zoektocht en een mooie ontdekking te zijn.

Een jaar geleden ben ik begonnen aan deze opdracht door het inwinnen en verzamelen van informatie. Met de hulp van vele mensen, welke ik op diverse degustaties heb ontmoet, en het maken van 2 wijnreizen heb ik mij langzaam een beeld kunnen vormen van de wijngebieden langsheen de Duero/Douro.

Ik heb door het contact met de wijnbouwers en de bezoeken aan de bodega's ter plaatse tijdens mijn vierdaagse wijnreis naar Castilla y León, een duidelijker beeld gekregen van deze mooie regio. Mede door het team van medewerkers van wijnhandel 'La Buena Vida' ter plaatse die deze reis naar aanleiding van hun 15-jarig bestaan organiseerden, was het makkelijker om informatie te verkrijgen. Zonder hen was het ook niet mogelijk geweest om het legendarische domein Vega Sicilia en het topdomein Dominio de Pingus van Peter Sisseck te bezoeken.

De contacten met verschillende personen, tijdens de reis naar de schitterende Douro regio en Porto die op individuele basis werd ondernomen, brachten mij de nodige wijsheid bij omtrent de diversiteit en de vinificatie van de stille wijnen en de portwijnen van de DOC Douro/Porto.

Achteraf gezien heb ik langer aan deze opdracht gewerkt dan ik had verwacht. Reden hiervoor is dat het onderwerp van deze scriptie misschien iets te ruim omlind is. Nieuwe DO regio's in Spanje en de grote diversiteit bij de gevestigde waarden zorgden ervoor dat het eindwerk groter is geworden dan de vooraf doorgegeven richtlijnen.

L'Université du Vin in Suze-la-Rousse heeft bij de goedkeuring van het onderwerp aangegeven dat het gebruik van fotomateriaal belangrijk is. De invoeging van de foto's, welke tijdens de 2 wijnreizen verzameld werden, heeft eveneens het aantal bladzijden laten toenemen.

Er zijn vele mensen die ik wil bedanken voor hun bijdrage aan het totstandkomen van deze scriptie. Een aantal personen en organisaties wil ik in het bijzonder noemen, zonder anderen tekort te doen:

Johan Sterckx en Wim Van Leuven (en hun volledige team) van wijnhandel 'La Buena Vida' die de prachtige wijnreis naar Castilla y León hebben georganiseerd en mij overladen hebben met informatie omtrent de wijnbouw en wijnhuizen in die prachtige regio.

Henk Weustinck voor de gastvrijheid en de aangename wijndegustaties 's avonds tijdens mijn verblijf op Quinta do Passadouro.

Alina van Quinta de la Rosa voor haar deskundige rondleiding doorheen de quinta en het ter beschikking stellen van de nodige informatie.

João Roquette Alvares Ribeiro van Quinta do Vallado en Mario Muñoz Blanco van de Consejo Regulador DO Rueda voor hun geduld bij het beantwoorden van mijn vele vragen.

Verder dank aan mijn vrouw voor de steun en de taalkundige aanwijzingen en verbeteringen.

Ondanks dat het leven van een 'Sommelier Conseil' in spé soms zwaar viel, was het uitwerken van dit eindwerk een leerrijke en interessante ervaring.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Hoofdstuk 1: Situering	3
1.1 Algemene situering	3
1.1.1 Algemeen.....	3
1.1.2 Spanje	5
1.1.2.1 Spanje algemeen.....	5
1.1.2.2 Castilla y León	5
1.1.2.3 DO Ribera del Duero	6
1.1.2.4 DO Rueda	7
1.1.2.5 DO Toro.....	7
1.1.2.6 DO Tierra del Vino de Zamora	8
1.1.2.7 DO Arribes.....	8
1.1.3 Portugal	9
1.1.3.1 Portugal algemeen.....	9
1.1.3.2 DOC Trás-os-Montes.....	9
1.1.3.3 DOC Douro/Porto.....	10
1.1.3.4 DOC Vinho Verde	11
1.2 Wijnbouwgeschiedenis	12
1.2.1 Spanje	12
1.2.1.1 Spanje algemeen.....	12
1.2.1.2 Castilla y León	12
1.2.1.3 DO Ribera del Duero	13
1.2.1.4 DO Rueda	13
1.2.1.5 DO Toro.....	14
1.2.1.6 DO Tierra del Vino de Zamora	14
1.2.1.7 DO Arribes.....	14
1.2.2 Portugal	15
1.2.2.1 Portugal algemeen.....	15
1.2.2.2 DOC Trás-os-Montes.....	15
1.2.2.3 DOC Douro/Porto.....	15
1.2.2.4 DOC Vinho Verde	18
1.3 Wetgeving	19
1.3.1 Spanje	19
1.3.1.1 Spanje algemeen.....	19
1.3.1.2 Classificatie volgens de Spaanse wetgeving 24/2003 van 10 juli 2003.....	19

1.3.1.3	Classificatie volgens de vrij recente Europese regelgeving (regulation N° 479/2008)	22
1.3.1.4	Classificatie op basis van verouderingskenmerken	23
1.3.2	Portugal	25
1.3.2.1	Portugal algemeen	25
1.3.2.2	Classificatie volgens de Portugese wijnwetgeving	25
1.3.2.3	Classificatie volgens de Europese regelgeving	26
1.3.2.4	Classificatie op basis van verouderingskenmerken	26
1.3.2.5	Classificatie van de Port-wijngaarden in de DOC Douro	26
1.4	Organisatie van de wijnbouw	28
1.4.1	Spanje	28
1.4.1.1	Spanje algemeen	28
1.4.1.2	Castilla y León	29
1.4.1.3	DO Ribera del Duero	29
1.4.1.4	DO Rueda	30
1.4.1.5	DO Toro	30
1.4.1.6	DO Tierra del Vino de Zamora	31
1.4.1.7	DO Arribes	31
1.4.2	Portugal	32
1.4.2.1	Portugal algemeen	32
1.4.2.2	DOC Trás-os-Montes	32
1.4.2.3	DOC Douro/Porto	32
1.4.2.4	DOC Vinho Verde	34
1.5	Klimaat	35
1.5.1	Spanje	35
1.5.1.1	Spanje algemeen	35
1.5.1.2	Castilla y León	35
1.5.1.3	DO Ribera del Duero	36
1.5.1.4	DO Rueda	37
1.5.1.5	DO Toro	37
1.5.1.6	DO Tierra del Vino de Zamora	37
1.5.1.7	DO Arribes	37
1.5.2	Portugal	38
1.5.2.1	Portugal algemeen	38
1.5.2.2	DOC Trás-os-Montes	38
1.5.2.3	DOC Douro/Porto	38
1.5.2.4	DOC Vinho Verde	39
1.6	Bodem	40
1.6.1	Spanje	40
1.6.1.1	Spanje algemeen	40
1.6.1.2	Castilla y León	40

1.6.1.3	DO Ribera del Duero	40
1.6.1.4	DO Rueda	41
1.6.1.5	DO Toro.....	41
1.6.1.6	DO Tierra del Vino de Zamora	41
1.6.1.7	DO Arribes.....	41
1.6.2	Portugal	42
1.6.2.1	Portugal algemeen.....	42
1.6.2.2	DOC Trás-os-Montes.....	42
1.6.2.3	DOC Douro/Porto.....	42
1.6.2.4	DOC Vinho Verde	43
1.7	Topografie en geografie	44
1.7.1	Spanje	44
1.7.1.1	Spanje algemeen.....	44
1.7.1.2	Castilla y León	44
1.7.1.3	DO Ribera del Duero	44
1.7.1.4	DO Rueda	45
1.7.1.5	DO Toro.....	45
1.7.1.6	DO Tierra del Vino de Zamora	45
1.7.1.7	DO Arribes.....	45
1.7.2	Portugal	46
1.7.2.1	Portugal algemeen.....	46
1.7.2.2	DOC Trás-os-Montes.....	46
1.7.2.3	DOC Douro/Porto.....	46
1.7.2.4	DOC Vinho Verde	47
1.8	Druivenrassen.....	48
1.8.1	Spanje	48
1.8.1.1	Spanje algemeen.....	48
1.8.1.2	Castilla y León	48
1.8.1.3	DO Ribera del Duero	48
1.8.1.4	DO Rueda	48
1.8.1.5	DO Toro.....	49
1.8.1.6	DO Tierra del Vino de Zamora	49
1.8.1.7	DO Arribes.....	49
1.8.1.8	Voornaamste druivenrassen langsheen de Spaanse Duero	50
1.8.2	Portugal	55
1.8.2.1	Portugal algemeen.....	55
1.8.2.2	DOC Trás-os-Montes.....	55
1.8.2.3	DOC Douro/Porto.....	55
1.8.2.4	DOC Vinho Verde	56
1.8.2.5	Voornaamste druivenrassen langsheen de Portugese Douro	57

1.9	Wijntypes en appellaties	60
1.9.1	Spanje	60
1.9.1.1	Spanje algemeen.....	60
1.9.1.2	Castilla y León	60
1.9.1.3	DO Ribera del Duero	60
1.9.1.4	DO Rueda	61
1.9.1.5	DO Toro.....	63
1.9.1.6	DO Tierra del Vino De Zamora	64
1.9.1.7	DO Arribes.....	65
1.9.2	Portugal	67
1.9.2.1	Portugal algemeen	67
1.9.2.2	DOC Trás-os-Montes.....	67
1.9.2.3	DOC Douro/Porto.....	68
1.9.2.4	DOC Vinho Verde	69
	Hoofdstuk 2: Werk in de wijngaard	71
2.1	Spanje	71
2.1.1	Algemeen.....	71
2.1.2	Aanplant en plantdichtheid	71
2.1.3	Geleidings- en snoeiwijzen	72
2.1.3.1	Geleidingssystemen ‘en vaso’	72
2.1.3.2	Geleidingssystemen ‘en espaldera’	73
2.1.4	Leeftijd van de stokken.....	73
2.1.5	Irrigatie	73
2.1.6	Bedreigingen en ziekten	74
2.1.6.1	Klimatologische bedreigingen.....	74
2.1.6.2	Schimmelziekten.....	74
2.1.6.3	Insecten.....	74
2.1.7	Oogsten	75
2.2	Portugal	76
2.2.1	Algemeen.....	76
2.2.2	Aanplant en plantdichtheid	76
2.2.3	Geleidings- en snoeiwijzen	77
2.2.3.1	Geleidingssystemen in de Douro	77
2.2.3.2	Geleidingssystemen in de Vinho Verde	78
2.2.4	Leeftijd van de stokken.....	80
2.2.5	Irrigatie	80
2.2.5.1	Irrigatie in de Douro.....	80
2.2.5.2	Irrigatie in de Vinho Verde	81
2.2.6	Bedreigingen en ziekten	81

2.2.6.1	Klimatologische bedreigingen.....	81
2.2.6.2	Schimmelziekten.....	81
2.2.6.3	Insecten.....	81
2.2.7	Oogsten	82

Hoofdstuk 3: Vinificatie..... 83

3.1	Spanje	83
3.1.1	Vinificatie algemeen	83
3.1.2	Ontvangst van de druiven.....	83
3.1.2.1	Ontstelen / kneuzen	83
3.1.2.2	Persen	84
3.1.3	Gisting en rijping.....	84
3.1.3.1	Reductieve en oxidatieve vergisting	84
3.1.3.2	Malolactische vergisting	86
3.1.3.3	Gebruikte gisten.....	86
3.1.3.4	Vergistingskuipen en vaten.....	86
3.1.3.5	Houtlagering	86
3.1.4	Filtering en botteling van de wijn	88
3.1.4.1	Klaring, koude stabilisatie, filtratie	88
3.1.4.2	Botteling.....	88
3.1.4.3	Controle door de Consejo Regulador.....	89
3.2	Portugal	90
3.2.1	Vinificatie algemeen	90
3.2.2	Ontvangst van de druiven.....	90
3.2.2.1	Ontstelen / kneuzen	90
3.2.2.2	Persen	91
3.2.3	Gisting en rijping.....	91
3.2.3.1	Alcoholische vergisting	91
3.2.3.2	Malolactische vergisting	91
3.2.3.3	Gebruikte gisten.....	92
3.2.3.4	Vergistingskuipen en vaten.....	92
3.2.3.5	Houtlagering	92
3.2.4	Filtering en botteling van de wijn	92
3.2.4.1	Klaring, koude stabilisatie, filtratie	92
3.2.4.2	Botteling.....	93
3.3	Vinificatie Port.....	94
3.4	De verschillende stijlen Port	102
3.5	Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto.....	109

Hoofdstuk 4: Bezochte wijnhuizen, degustaties	111
4.1 Algemeen	111
4.2 Finca Vega Sicilia	112
4.3 Dominio de Pingus	117
4.4 Spanje (overige domeinen)	120
4.4.1 DO Ribera del Duero.....	120
4.4.1.1 Finca Villacrezes, Quintanilla de Onésimo, DO Ribera del Duero.....	120
4.4.1.2 Bodegas Reyes, Peñafiel, DO Ribera del Duero	122
4.4.1.3 Bodegas La Horra, La Horra, DO Ribera del Duero	123
4.4.1.4 Hermanos Pérez Pascuas – Vina Pedrosa, Pedrosa de Duero, DO Ribera del Duero	125
4.4.2 DO Rueda.....	127
4.4.2.1 José Pariente, La Seca, DO Rueda.....	127
4.4.2.2 Javier Sanz Viticultor, La Seca, DO Rueda	129
4.4.3 DO Toro	131
4.4.3.1 Elías Mora, San Roman de Hornija, DO Toro	131
4.4.3.2 Vetus, Toro, DO Toro	132
4.5 Portugal	134
4.5.1 Douro vallei.....	134
4.5.1.1 Quinta do Passadouro.....	134
4.5.1.2 Quinta de la Rosa	135
4.5.1.3 Quinta do Panascal	136
4.5.1.4 Quinta do Tedo	137
4.5.2 Vila Nova de Gaia / Porto	138
4.5.2.1 Offley	138
4.5.2.2 Taylor	138
4.5.2.3 Kopke	139
4.5.2.4 Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto	139
4.6 Proefavonden, opendeurdagen...	140
Hoofdstuk 5: Gastronomie	142
5.1 Spanje	142
5.2 Portugal	143
5.2.1 Stille wijnen	143
5.2.2 Portwijnen	143
5.2.3 Het decanteren van Vintage Port	146
5.2.4 Het serveren van Port.....	148
5.2.5 Het bewaren van Port.....	149

Hoofdstuk 6: Proefondervindelijk	150
6.1 Algemeen	150
6.2 Degustatiefiches	150
Degustatiefiche 01: DO Ribero del Duero - Finca Vega Sicilia	151
Degustatiefiche 02: DO Ribero del Duero - Dominio de Pingus	152
Degustatiefiche 03: DO Ribero del Duero - Rood (basiswijnen).....	153
Degustatiefiche 04: DO Ribero del Duero - Rood (topwijnen)	154
Degustatiefiche 05: DO Rueda - Verdejo.....	155
Degustatiefiche 06: DO Rueda - Verdejo fermentado en barrica / Verdejo pre-phylloxera	156
Degustatiefiche 07: DO Rueda - Rueda / Sauvignon Blanc / Apasionada Dulce	157
Degustatiefiche 08: DO Toro - Bodegas Elías Mora.....	158
Degustatiefiche 09: DO Toro - Bodegas Vetus	159
Degustatiefiche 10: DOC Vinho Verde - Wit (Azal / Arinto / Alvarinho).....	160
Degustatiefiche 11: DOC Douro - Wit.....	161
Degustatiefiche 12: DOC Douro - Rosé.....	162
Degustatiefiche 13: DOC Douro - Rood	163
Degustatiefiche 14: DOC Porto - Wit (dry / medium dry / 20 years)	164
Degustatiefiche 15: DOC Porto - Rosé.....	165
Degustatiefiche 16: DOC Porto - Tawny (10 years / 20 years / 30 years)	166
Degustatiefiche 17: DOC Porto - Ruby Reserve / LBV / Vintage.....	167
Degustatiefiche 18: DOC Porto - Vintage 2011	168
 Besluit	 169
 Bronvermelding en geraadpleegde literatuur	 171
 Bijlagen	 173
Bijlage I: overzichtskaart met ‘PDO – Protected Denomination of Origin Wines’ – Wines from Spain	174
Bijlage II: overzichtskaart met ‘PGI – Protected Geographical Indication Wines’ – Wines from Spain	175
Bijlage III: contactgegevens van de ‘Consejo Regulador’ van de Spaanse DO’s gelegen langs de Duero	176
Bijlage IV: overzichtskaart met ‘Geographical Indications & DOC’s’ – Wines from Portugal.....	177
Bijlage V: contactgegevens van de ‘Comissão de Viticultura da Região’ van de Portugese DOC’s gelegen langs de Douro	178
Bijlage VI: volledige lijst van de ‘aanbevolen’ en ‘toegestane’ druivenrassen voor het produceren van stille en versterkte wijnen binnen de DOC Douro/Porto wijnen en IGP Duriense wijnen (Bron: Port and the Douro; Richard Mayson; appendix III).....	179

Inleiding

In deze scriptie wordt getracht om een beeld te geven van de wijnregio's die gelegen zijn langs de Duero/Douro zonder daarbij de illusie te hebben volledig te zijn.

Door de uitgestrektheid van het besproken gebied werden enkel de appellatiewijnen behandeld. Wijnen zonder oorsprongsbenaming (land- en tafelwijnen) vormen geen onderdeel van dit eindwerk. Er werd steeds bij de verschillende hoofdstukken een opsplitsing gemaakt tussen Spanje en Portugal.

De mooie en belangrijkste appellaties zoals DO Ribera del Duero, DO Rueda en DO Toro in Spanje en de DOC Douro/Porto maken het leeuwendeel uit van dit eindwerk. De versterkte portwijnen worden eveneens uitgebreid behandeld in al hun facetten. Sommige appellaties zoals Tierra del Vino de Zamora en Arribes in Spanje en Trás-os-Montes in Portugal zijn zo kleinschalig dat het belang binnen hun streek minimaal is. Mede door het ontbreken van de nodige informatie is hun aandeel in dit eindwerk ook kleiner. Daar ik hier in België geen wijnen van deze appellaties in de wijnhandels heb aangetroffen en deze ook niet bezocht werden tijdens de wijnreizen, zijn er geen wijnen van deze regio's opgenomen in 'Hoofdstuk 6: proefondervindelijk'.

De appellatie Vinho Verde ligt slechts voor een klein gedeelte langs de Douro. In de degustatiefiche 10 werden witte wijnen besproken uit andere subregio's dan deze die langs de Douro gelegen zijn. Zij geven echter toch een beeld van wat de regio op het vlak van witte wijnen te bieden heeft.

In de vakliteratuur, alsook bij de naamgeving op de flessen van de gedegusteerde wijnen, worden de appellaties nog steeds met DO (Spanje) en DOC (Portugal) aangeduid in plaats van het DOP van de nieuwe Europese regelgeving. Doorheen het eindwerk werd dan ook de vermelding DO en DOC aangehouden.

In deze scriptie is getracht om het cijfermateriaal beperkt te houden. De keuze is gemaakt om enkel cijfermateriaal uit de jaren 2001 en 2012 te gebruiken en daar waar een vergelijking is gemaakt deze over een periode van 10 jaar te spreiden. In de regio's die heel recentelijk een DO- of DOC-status hebben verkregen ontbreken de gegevens van 2001 en was het maken van vergelijkingen of het trekken van conclusies niet mogelijk.

In hoofdstuk 1 worden de regio's op diverse vlakken bekeken: waar deze gesitueerd zijn, hoe deze ontstaan zijn en wat de huidige wetgeving binnen deze regio's inhoudt. Verder komen het klimaat en de bodem in dit uitgebreide hoofdstuk aan bod en worden de organisatie van de wijnbouw, de gebruikte druivenrassen en de diverse appellaties binnen deze regio's eveneens behandeld.

In hoofdstuk 2 en 3 wordt het werk in de wijngaard en de hedendaagse vinificatie van de diverse wijnen besproken. In deze 2 hoofdstukken wordt het theoretische kader en de verkregen informatie tijdens de wijnreizen samengebracht. De inspanningen van de wijnbouwers uit de relatief jonge appellaties en hun passie om kwaliteitswijnen te maken worden van nabij bekeken. Het vinificatieproces van de 2 bezochte topdomeinen Vega Sicilia en Dominio de Pingus werd hier niet opgenomen, maar wordt apart beschreven in hoofdstuk 4 bij de voorstelling van deze twee bodega's. Daar de vinificatie van portwijnen en de verschillende stijlen van port de nodige aandacht verdienen en tevens vrij omvangrijk zijn, werden deze apart in hoofdstuk 3 behandeld. Als laatste wordt het interessante bezoek aan het *Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto* in hoofdstuk 3 weergegeven.

In hoofdstuk 4 worden de bezochte wijnhuizen voorgesteld. De van de wijnhandel 'La Buena Vida' verkregen informatie van de Spaanse bodega's inzake geschiedenis, wijngaard, terroir en vinificatie wordt hier gecombineerd met de opgedane indrukken tijdens de wijnreizen. Het leerrijk bezoek aan het legendarische Vega Sicilia en de ontmoeting met Peter Sisseck van Dominio de Pingus worden apart besproken.

Een onontbeerlijke gezelschap van een mooie wijn is een fijn gerecht. In hoofdstuk 5 wordt het gastronomische aspect nader bekeken. Hier wordt getracht om het moeilijke vraagstuk 'wijn en gerecht' te ontrafelen. Verder is hier uitgebreid aandacht geschonken aan de begeleiding van de diverse portwijnen. Het correct decanteren, het serveren en het bewaren van portwijnen is hierbij onontbeerlijk.

In hoofdstuk 6 komt uiteindelijk het, zeker niet minder belangrijke, proefondervindelijke aan de beurt. Gedurende het gehele jaar werd tijdens de verschillende bijgewoonde proefavonden en degustaties, maar vooral tijdens de bezoeken ter plaatse, een veelvoud aan wijnen gedegusteerd. Dit leverde dan ook een probleem op om een mooie selectie te maken en een beeld te vormen van welke wijnstijlen er langs de Duero/Douro te vinden zijn. In de 18 degustatiefiches worden diverse stijlen van de verschillende regio's naast elkaar geplaatst. Hiervoor moesten vele mooie wijnen sneuvelen tijdens de selectie, prachtige bodega's uit het aanbod geschrapt worden, soms ten koste van misschien minder mooie, maar toch typische wijnstijlen langsheen de Duero/Douro.

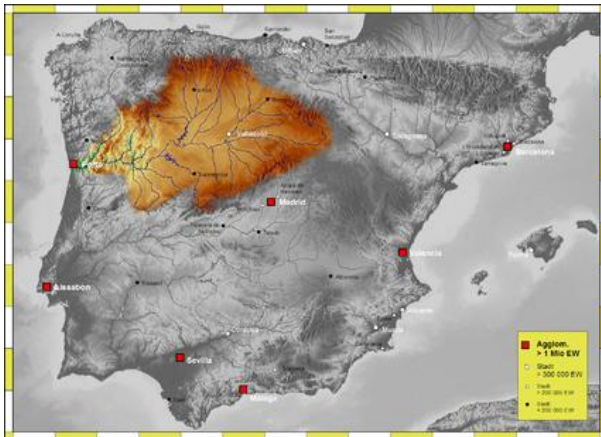
In dit eindwerk is getracht om een antwoord te geven op diverse vragen:

- Langsheen de Douro hebben we een veelvoud aan regio's. Produceren deze regio's, die allemaal langsheen dezelfde rivier gelegen zijn, wijnen die binnen één wijnstijl te plaatsen zijn of zijn ze juist van elkaar verschillend?
- Is de vlakkere, maar hooggelegen *Meseta* in het binnenland van Spanje of het geaccidenteerd terrein langsheen de Douro en zijn zijrivieren in Portugal van enige invloed op de wijnstijl?
- De bodem langsheen de rivier is aan de bron verschillend van deze aan de monding van de rivier. Wat is zijn invloed op de appellatiewijnen?
- Het klimaat in Spanje is zo verschillend aan dit in Portugal. Wat is de invloed van de continentale broeikas die in de zomer heerst in Castilla y León en heeft de aanwezigheid van de Atlantische Oceaan zijn invloed op de wijnstijl?
- De aangewende druiven zijn zo divers in de verschillende appellaties. In Spanje maakt men meer gebruik van 'werelddruiven'. In Portugal hebben we dan weer een enorme diversiteit en autochtone druiven. Wat is hun invloed op de wijn?

Hoofdstuk 1: Situering

1.1 Algemene situering

1.1.1 Algemeen

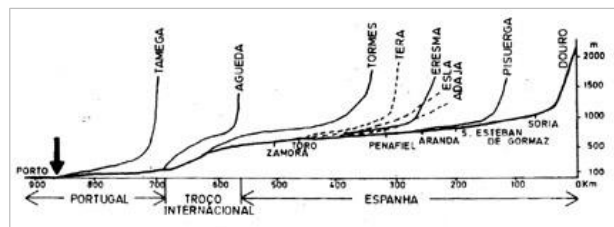
Figuur 1. Stroomgebied van de Duero rivier

De Douro (Portugees) of Duero (Spaans) is een rivier in het noorden van Portugal en de Spaanse autonome regio Castilla y León. De naam Douro betekent: 'Gouden Rivier'. De rivier ontspringt op 2200 m hoogte in de Sierra de la Demanda, 50 km ten noordwesten van Soria (Spanje) en mondt uit in de Atlantische Oceaan, bij Porto (Portugal). De Douro heeft een totale lengte van 897 km en het stroomgebied van de rivier is 98.160 km² en is hiermee wat betreft lengte de derde en qua stroomgebied de tweede rivier van het Iberisch Schiereiland.¹ De rivier is vrijwel geheel gestuwd.²

Nadat de rivier is ontsprongen in de Sierra de la Demanda komt hij eerst in het stuwmeer *Embalse de la Cuerda del Pozo* terecht, waarna hij verder stroomt

richting Soria. Hierna stroomt de rivier westwaarts door de stad Aranda de Duero, waarna de rivieren de *Riaza* en de *Duratón* in de Duero stromen.

Zo'n tien kilometer ten zuiden van de hoofdstad Valladolid voegen respectievelijk de zijrivieren de *Pisuerga*, de *Cega* en de *Eresma* zich bij de Duero. De rivier stroomt hierna door de steden Toro en Zamora. Het verval van de rivier tussen Soria en Zamora is gering, nog geen 3%. Nadat hij de rivier de *Esja* heeft opgenomen bereikt de Duero de grens met Portugal.

Figuur 2. Zijrivieren van de Duero rivier

De Douro, die nu naar het zuiden stroomt, is nu gedurende bijna 125 km de grensrivier tussen Spanje en Portugal. Het verval op dit riviergedeelte bedraagt 10 meter per kilometer, wat naar Iberische normen uitzonderlijk groot is. Aan de Portugese kant ligt de plaats Miranda do Douro. Vanuit Spanje monden de rivieren de *Tormes* en de *Huebra* in de Douro uit. Op de plek waar de rivier de *Águeda* de Douro instroomt, verlaat de rivier definitief Spanje.

¹ www.josenclim.nl

² <http://nl.wikipedia.org/wiki/Douro>

Figuur 3. Lengteprofiel van de Douro

De bovenloop van het Portugese deel van de Douro staat bekend om zijn quinta's. Dit zijn wijngaarden waar de druiven voor de Port groeien. Vroeger voer men hier met zogenaamde rabelo's beladen met vaten portwijn naar Porto. Naast de portwijnen, staat de Douro vallei ook bekend om zijn rode Douro wijnen.

De rivier stroomt verder door de stad Peso da Régua, alvorens in het stedelijk gebied van Porto aan te komen. Hier vormt hij de scheiding tussen de stad Porto op de noordoever en Vila Nova de Gaia, het centrum van de porthandel, op de zuidoever. Bij de

wijk Foz do Douro mondt de Douro, na bijna 900 kilometer uit in de Atlantische Oceaan.

Links de Duero nabij Toro (Spanje) - april 2013; rechts de Douro nabij Pinhão (Portugal) - augustus 2013

1.1.2 Spanje

1.1.2.1 Spanje algemeen

Figuur 4. De zeventien autonomias van Spanje

Spanje, het vierde grootste land van Europa, welke het grootste gedeelte van het Iberisch Schiereiland beslaat, kreeg in 1978 een nieuwe grondwet, welke het land herverdeelde in zeventien *autonomias*, of autonome streken, elk met een eigen parlement. Verder bestaat het land uit \pm vijftig *provincias* of provincies. Sommige autonome gebieden bestaan uit diverse provincies, andere hebben er maar één.³ Verder bezit Spanje nog 2 enclaves in Marokko.

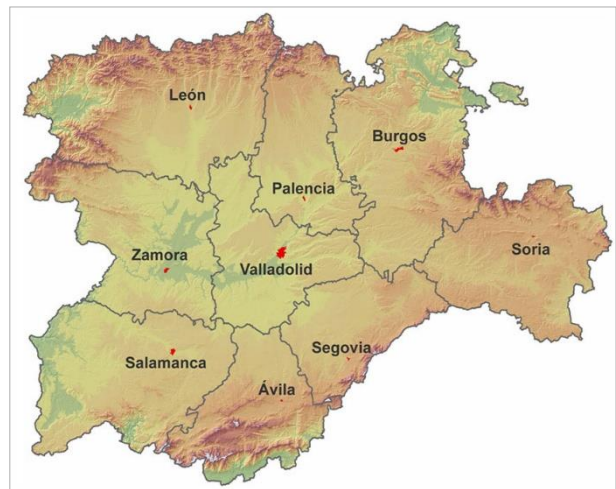
Spanje bezit 69 *Demoniacions of Origin* en 41 *Protected Geographical Indication (IGP) / Country Wines*.⁴ De overzichtskaarten van de diverse gebieden zijn opgenomen in bijlage I en bijlage II.

1.1.2.2 Castilla y León

De grootste *autonomia* van Spanje, Castilla y León, bestaat uit 9 *provincias* namelijk, León, Palencia, Burgos, Soria, Segovia, Valladolid, Zamora, Salamanca en Avila.

Castilla y León is gelegen in het noordelijk gedeelte van het centrale Iberische Plateau. De grootste administratieve regio beslaat ongeveer 20% van de totale oppervlakte van Spanje en strekt zich uit van ongeveer het centrum van het land tot bijna aan de noordkust over een lengte van \pm 350 km. Het verbindt zijn beroemde wijnbuur 'Rioja' met Portugal over ongeveer dezelfde afstand.

Van de negen DO-gebieden, welke in de regio gelegen zijn, liggen er vijf langs de Duero. De DO's gelegen langs de Duero zijn de DO Ribera del Duero, DO Rueda, DO Toro, DO Tierra del Vino de Zamora en DO Arribes. De DO Bierzo, DO Tierra de León, DO Cigales en DO Arlanza liggen noordelijker in de regio.

Figuur 5. De negen provincias van Castilla y León

³ Bron: De wijnen van Spanje, blz. 12

⁴ www.winesfromspain.com